

**Перелік пропозицій (зауважень), що надійшли до
Держатомрегулювання протягом публічного громадського обговорення,
а також відомості про врахування або відхилення пропозицій (зауважень)**

№ з/п	Пропозиція (зауваження), що надійшли до Держатомрегулювання
	Зміст пропозиції (зауваження)
	Відомості про врахування або відхилення пропозиції (зауваження)
1.	<p>Лист громадської організації «Національний екологічний центр України» від 25.10.2013 №125-1/371 <i>Надійшло поштою 28.10.2013</i></p> <p>Прохання надати можливість виступу представника НЕЦУ під час громадських слухань 18.11.2013</p> <p>Враховано. Лист Держатомрегулювання України від 31.10.2013 №45-12/7646</p>
2.	<p>Лист громадської організації «Екологія-Право-Людина» від 08.11.2013 №436 <i>Надійшло поштою 12.11.2013</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порушення вимог Конвенції Еспо через відсутність транскордонних консультацій щодо оцінки впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті ПТЕ блоку №1 ЮУАЕС із сусідніми державами до прийняття рішення ДІЯРУ про продовження терміну дії ліцензії. 2. Порушення Орхуської конвенції щодо процедури участі громадськості в процесі прийняття рішення ДІЯР України про продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС. 3. Відсутність висновків та не проведення всіх державних експертиз, як цього вимагає законодавство. 4. Відсутність документації із оцінки впливу на навколишнє природне середовище діяльності щодо продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС. 5. Неможливість громадськості оцінити стан виконання зауважень ДІЯР України, висловлених в постанові Колегії від 20.12.2012 та невиконання таких зауважень НАЕК «Енергоатом». <p>Не враховано, надано роз'яснення.</p> <p>1. Ствердження щодо необхідності застосування Ковенції Еспо до діяльності з продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний термін вважаємо необґрунтованим з наступних причин. Слід зауважити, що відповідно до статті 6 Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» рішення щодо продовження експлуатації енергоблоків АЕС приймається органом державного регулювання з ядерної та радіаційної безпеки (Держатомрегулювання України) на підставі позитивного висновку державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки. При цьому експлуатація енергоблоків у понадпроектний термін буде здійснюватись без змін проектних основ, встановлених при проектуванні. Експлуатація енергоблоків у понадпроектний строк є складовою частиною етапу життєвого циклу ядерної установки «експлуатація».</p> <p>Діяльність з продовження експлуатації енергоблоків не є суттєвою зміною у діяльності АЕС та не підпадає під дію положень Конвенції Еспо.</p> <p>Необхідно відмітити, що на 25-му засіданні Комітету з дотримання Конвенції Еспо (вересень 2012 року) не було прийнято рішення щодо необхідності застосування положень Конвенції Еспо до діяльності з продовження експлуатації</p>

енергоблоків АЕС у понадпроектний термін. Мова йшла лише про розгляд цього питання на наступному засіданні Комітету (пункт VI протоколу) на основі аналізу з боку куратора. На 27 засіданні Комітету (березень 2013 року) було прийнято рішення щодо початку здійснення ініціативи Комітету та запросити представників України на наступне засідання для участі у обговоренні та представленні необхідної інформації. До України був направлений перелік відповідей, на які необхідно було відповісти для організації чергового засідання.

Мінприроди України разом з ДП «НАЕК «Енергоатом» опрацювали ці питання та у травні поточного року листом від 30.05.2013 №8679/13-10-13 за підписом Міністра екології та природних ресурсів ще раз обґрунтувало цю позицію та повідомило Комітет з імплементації Конвенції Еспо про те, що під час виконання заходів з продовження експлуатації енергоблоків процедури, передбачені Конвенцією Еспо, не проводились у зв'язку з тим, що переоформлення ліцензії на експлуатацію енергоблоків у понадпроектний строк не є рішенням у розумінні частини 1 статті 6 Конвенції Еспо. Тому у випадку прийняття рішення Держатомрегулювання України щодо можливості продовження експлуатації енергоблоків не є порушенням вимог Конвенції Еспо.

У вересні поточного року представники України з боку Мінприроди України, МЗС України та ДП «НАЕК «Енергоатом» прийняли участь у 28 засіданні Комітету з дотримання Конвенції Еспо, на якому чітко та обґрунтовно висловили свою позицію, яка за результатами надання відповідей за додатковими запитаннями Комітету була підтверджена листом Мінприроди України від 15.10.2013 № 14925/13/10-13 на адресу секретаріату Комітету. По результатам аналізу представленої інформації Комітет знову розгляне ініціативу на закритому засіданні та складе остаточні висновки та рекомендації.

2. Залучення громадськості до питання щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку № 1 ВП ЮУАЕС триває з 2012 року. Так, в районах, які підпадають в зону спостереження АЕС, з 2011 року були проведені громадські слухання та була надана можливість громадськості ознайомитись з матеріалами переоцінки безпеки енергоблоку № 1 та висловити свою позицію з порушеного питання. Всього участь у зазначених заходах прийняло майже 700 людей (представники громадських організацій м. Миколаєва та Миколаївської області, представники учбових та наукових закладів, районних адміністрацій та місцевих органів самоврядування).

На виконання вимог «Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (ст.4-6) (Орхуська Конвенція), та згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.02.2012 №58-р «Про затвердження плану заходів щодо проведення просвітницької роботи з населенням, яке проживає в зонах спостережень атомних станцій» ВП ЮУАЕС розроблено та введено в дію наказом від 15.02.2012 №158 «План заходів щодо проведення просвітницької роботи з населенням, яке проживає в зоні спостереження ВП ЮУАЕС у 2012 р».

Дії Компанії щодо дотримання основної вимоги Орхуської Конвенції, пов'язаної з продовженням терміну експлуатації енергоблоку №1 ВП ЮУАЕС, направлені на проведення громадського обговорення запланованої діяльності, інформування про неї, надання доступу до відповідної інформації, проведення обговорень з можливістю подання в письмовій або, під час громадських слухань, в усній формі будь-яких запитань, зауважень, або міркувань, та врахування належним чином у відповідному рішенні результатів участі громадськості в обговореннях.

Обговорення з громадськістю охоплювало всі аспекти питань продовження

терміну експлуатації енергоблоку №1 ВП ЮУАЕС (екологічні, санітарно-гігієнічні, медичні, соціально-економічні, інженерно-технічні, організаційні та ін.). У вересні-листопаді 2012 року в районних центрах та містах зони спостереження, а саме: смт. Арбузинка, смт. Братське, м. Вознесенськ, смт. Доманівка, м. Первомайськ та м. Южноукраїнськ були проведені громадські слухання з питань продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ВП ЮУАЕС. Додатково всі необхідні матеріали для розгляду місцевою громадою були розміщені на інтернет-ресурсах ВП ЮУАЕС.

Активна фаза процесу обговорення завершилась в листопаді 2012 року. На даний час продовжується робота з громадськістю регіону, науковцями, представниками органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади за межами 30-км зони спостереження АЕС.

Повна інформація про проведені у 2012 р. громадські обговорення відображена у «Звіті про процес громадського обговорення питань продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ВП «Южно-Українська АЕС» та «Книзі запитань-відповідей», як складової цього Звіту, які також розміщені у засобах масової інформації.

В червні поточного року на майданчику ВП ЮУАЕС було проведено виїзне засідання Ради Південного наукового центру НАН України та МОН України з обговорення результатів обґрунтування безпеки продовження експлуатації енергоблоку №1 та оцінки впливу на навколишнє природне середовище в понадпроектний період. Протягом травня-червня 2013 року проведені зустрічі у вигляді «круглих столів» в Еланецькому та Врадівському районах з представниками райрад, райдержадміністрацій, керівниками учбових закладів та громадських об'єднань. Протягом липня-листопада проведені аналогічні зустрічі у Веселиновському, Новоодеському, Кривоозерському районах та в м. Миколаїв.

3. Вимоги статті 40 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» стосуються виключно державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки та не розповсюджується на інші види експертиз. Звіт з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку № 1 ВП «Южно-Українська АЕС» пройшов всі етапи експертизи відповідно до вимог Порядку проведення державної експертизи ядерної та радіаційної безпеки, затвердженого наказом Держатомрегулювання України від 21.02.2005 № 21. Наявність висновку екологічної експертизи є підставою тільки для фінансування робіт за проектом. Продовження експлуатації енергоблоків у понадпроектний строк не передбачає розробку проекту.

Теж саме стосується і вимог Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» (Закон № 2861-IV). Необхідність проведення екологічної експертизи та наявність відповідного висновку вимагається тільки під час прийняття рішення про розміщення, проектування та будівництва ядерної установки (стаття 5) на етапі проведення комплексної державної експертизи проектних документів, до складу яких входить звіт про оцінку впливу на навколишнє середовище запланованої діяльності (який розробляється відповідно до будівельних норм і правил). Така процедура повністю узгоджується також із вимогами статті 7 Закону України «Про екологічну експертизу», де мова йде лише про **можливість** проведення експертизи на діючих об'єктах.

Що стосується проведення санітарно-епідеміологічної експертизи. Статтею 12 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (Закон № 4004-XII) передбачено, що рішення про необхідність

	<p>проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи діючих об'єктів приймається відповідними посадовими особами державної санітарно-епідеміологічної служби. Вимоги щодо обов'язкового проведення санітарно-епідеміологічної експертизи документації з переоцінки безпеки енергоблоків АЕС при продовженні їх експлуатації у понадпроектний строк у чинному законодавстві відсутні.</p> <p>Крім цього, Тимчасовим порядком проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи, затвердженим наказом МОЗ України від 09.10.2000 № 247, передбачено, що визначення відповідності діючих об'єктів санітарно-епідеміологічної експертизи (тобто об'єктів експертизи, які вже використовуються або функціонують) вимогам санітарних норм здійснюється в ході поточного державного санітарно-епідеміологічного нагляду шляхом періодичної вибіркової перевірки і не потребує проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи.</p> <p>Державна санітарно-епідеміологічна експертиза діючих об'єктів експертизи призначається лише в разі наявності в головного державного санітарного лікаря офіційних матеріалів про негативний вплив об'єктів на здоров'я людей або зміну їх властивостей, що може спричинити такий вплив, а також у разі внесення змін до санітарного законодавства, якими встановлюються більш жорсткі вимоги до об'єктів експертизи.</p> <p>4. Дійючим законодавством України розробка транскордонного ОВНС при продовженні строку експлуатації енергоблоків не передбачена. Кожні 10 років експлуатації енергоблоків АЕС та при обґрунтуванні продовження строку їх експлуатації розробляється Звіт з періодичної переоцінки безпеки, до складу якого входить розділ «Вплив на навколишнє середовище».</p> <p>5. За результатами аналізу доопрацьованих матеріалів усунуто усі зауваження державної експертизи з ЯРБ до 14 звітів за факторами безпеки, у тому числі до згадуваних у Вашому листі факторів безпеки, а саме: «Поточний технічний стан систем і елементів, «Кваліфікація обладнання» та «Старіння».</p> <p>Усі ці зауваження були враховані при розробці Глави 6 «Комплексний аналіз безпеки» яка 25.10.2013 надійшла до Держатомрегулювання України. Держатомрегулюванням України завершена державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки матеріалів Звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС (висновок державної експертизи розміщений на сайті Держатомрегулювання Україна за електронною адресою http://www.snrc.gov.ua/nuclear/doccatalog/document?id=229464).</p> <p>Підтверджено, що КАБ повністю відповідає вимогам чинних в Україні норм, правил та стандартів з ядерної та радіаційної безпеки, представлена в ньому інформація є актуальною і достовірною.</p> <p>Щодо розміщення в мережі Інтернет повного комплексу звітів ППБ. У звітах відсутня секретна інформація, однак у них міститься велика кількість технічної інформації, в тому числі конфіденційного характеру . З цієї причини звіти не публікуються у вільному доступі. Будь-яка організація може отримати доступ до повного комплексу ЗППБ після укладання відповідної угоди з власником документів – ДП «НАЕК «Енергоатом». Слід зазначити, що в стислому вигляді ключова інформація по всіх факторів безпеки представлена в комплексному аналізі безпеки, а звіт по ФБ-14 «Оцінка впливу експлуатації АЕС на навколишнє середовище» розміщено на сайтах ВП ЮУАЕС та ДП «НАЕК «Енергоатом» у повному обсязі.</p>
3.	Лист громадської організації «Українське ядерне товариство» від 13.11.2013

	<p>№54/13-11 <i>Надійшло по факсу 13.11.2013</i></p>
	<p>Прохання включити до порядку денного громадських слухань 18.11.2013 виступ президента «Українського ядерного товариства».</p>
	<p>Враховано. Включено до порядку денного громадських слухань 18.11.2013.</p>
4.	<p>Лист громадської організації «Еко клуб» від 18.11.2013 № 105 <i>Надійшло електронною поштою 18.11.2013(витяг зі стенограми громадських слухань – виступ представника «Еко клуб»)</i></p> <p>До прийняття остаточного рішення щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС у надпроектний термін з метою дотримання та належного виконання Україною міжнародних зобов'язань вимагається забезпечити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення повної та незалежної оцінки впливу на довкілля, у тому числі у транскордонному контексті. 2. Проведення консультацій з рівними можливостями для зацікавленої громадськості в Україні та зачеплених країнах на підставі висновків такої оцінки впливу на довкілля. 3. Врахування результатів консультацій у остаточному рішенні. <p>Не враховано, надано роз'яснення. Конвенція Еспо була ратифікована Україною у березні 1999 року. Згідно із статтею 2 п.3 «Сторона походження забезпечує, щоб оцінка впливу на навколишнє середовище згідно з цією Конвенцією проводилась до прийняття рішення про санкціонування або здійснення запланованого виду діяльності, який може призвести до значного шкідливого транскордонного впливу». Враховуючи, що на момент ратифікації Конвенції Україною енергоблок №1 ЮУ АЕС вже з 1982 року був в експлуатації, а продовження терміну експлуатації не призводить до будь-якої суттєвої зміни у діяльності ВП ЮУ АЕС, визначеної ліцензією, положення Конвенції не повинні бути застосовані при розгляді питання переоформлення ліцензії в зв'язку з продовженням терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУ АЕС. Діяльність з продовження експлуатації енергоблоків не є суттєвою зміною у діяльності АЕС. Рішення щодо продовження експлуатації енергоблоків АЕС приймається органом державного регулювання з ядерної та радіаційної безпеки (Держатомрегулювання України) на підставі позитивного висновку державної експертизи шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки. При цьому експлуатація енергоблоків у понадпроектний термін буде здійснюватись без змін проектних основ, встановлених при проектуванні. Також слід відмітити, що експлуатація енергоблоків у понадпроектний строк є складовою частиною етапу життєвого циклу ядерної установки «експлуатація». У вересні поточного року представники України з боку Мінекології України, МЗС України та ДП «НАЕК «Енергоатом» прийняли участь у 28 засіданні Комітету з дотримання Конвенції Еспо, на якому чітко та обґрунтовано висловили свою позицію, яка за результатами надання відповідей за додатковими запитаннями Комітету була підтверджена листом Мінекології України від 15.10.2013 № 14925/13/10-13 на адресу секретаріату Комітету. По результатам аналізу представленої інформації Комітет знову розгляне ініціативу на закритому засіданні та складе остаточні висновки та рекомендації. Тобто, питання щодо застосування положень Конвенції Еспо у вищенаведених умовах ще не вирішено.</p>
5.	<p>Лист громадської організації «Національний екологічний центр України» від 15.11.2013 №125-1/391 <i>Надійшло поштою 18.11.2013</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідно відкласти прийняття рішення про продовження строку

эксплуатации энергоблока и продлить ППР до полного завершения всех мероприятий указанных в Табл. 1 и 3, а также **до устранения замечания по определению количества допустимых циклов «гидравлические испытания на плотность 1-го контура» и «плановое расхолаживание».**

На сегодняшний день допустимое количество циклов «Плановое расхолаживание до «холодного» состояния со скоростью 30°С/час» уже превысило допустимое и составляет **91 единицу при регламентированном количестве 90 единиц.**

Также, превышено по сравнению с ожидаемым фактического количества циклов по режиму «Раздельное гидроиспытание по I контуру на плотность (180 кгс/см²)». На данный момент по данному режиму **имеется 98 циклов при 100 единицах допустимых** согласно документации главного конструктора (ОКБ «Гидропресс»).

При плановом расхолаживании металл корпуса реактора испытывает предельные напряжения и «стареет». При срабатывании аварийной защиты происходит аварийное расхолаживание реактора, что ускоряет процессы старения металла и снижает его срок службы. В результате плановых и аварийных расхолаживаний в корпусе реактора могут образовываться микротрещины. Как известно, корпус реактора не подлежит замене.

Поэтому продление срока эксплуатации ядерной установки, количество циклов расхолаживания реактора которой превышено или будет превышено в ближайшее время, может привести к аварии на энергоблоке с разгерметизацией первого контура и расплавом активной зоны, выбросами радиоактивных веществ в атмосферу.

2. В кратчайшие сроки необходимо завершить (продолжить выполнение постоянно действующих) мероприятия, указанные в Табл. 2. **Приоритетными при этом являются мероприятия, направленные на определение/продление ресурса корпуса реактора и ВКУ.**

3. В кратчайшие сроки (**которые необходимо указать в соответствующем Решении о продлении срока эксплуатации**) необходимо устранить дополнительные замечания (принять предложения), указанные в данном Анализе.

4. Учитывая отсутствие хранилищ ОЯТ и РАО (как постоянного для ВАО и НСА-ДСО, так и временного для НСА-КСО) и продолжительность срока ввода их в эксплуатацию, а также предпочтительность стратегии немедленного демонтажа для АЭС Украины (Журнал «Ядерная и радиационная безопасность» 1.2009, В.М.Навалихин и др., «Выбор стратегии снятия с эксплуатации энергоблоков РАЭС»), необходимо в кратчайшие сроки провести КИРО, разработать ТЭО и Проект снятия с эксплуатации энергоблока №1 ЮУАЭС.

Указанное условие и сроки его выполнения необходимо указать в ОППБ (согласно требованиям п.п. 10.8.3. НП 306.2.141-2008).

5. Необходимо проанализировать рекомендации WANO SOER 2013-2 Rev 1 (август 2013) и внести соответствующие коррективы в КсППБ с указанием сроков реализации данных мероприятий. При необходимости продлить ППР до реализации новых мероприятий.

Враховано частково, надано роз'яснення.

1. Рішення щодо обсягів оприлюднення матеріалів Звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку №1 Южно-Української АЕС приймала експлуатуюча організація ДП НАЕК «Енергоатом». За результатами аналізу доопрацьованих матеріалів усунуто усі зауваження державної експертизи з ЯРБ до 14 звітів за факторами безпеки, у тому числі до згадуваних у Вашому листі факторів безпеки, а саме: «Поточний технічний стан систем і елементів, «Кваліфікація обладнання» та «Старіння».

Усі ці зауваження були враховані при розробці Глави 6 «Комплексний аналіз безпеки» яка 25.10.2013 надійшла до Держатомрегулювання України. Держатомрегулюванням України завершена державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки матеріалів Звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку №1 Южно-Української АЕС (висновок державної експертизи розміщений на сайті Держатомрегулювання України за електронною адресою <http://www.snrc.gov.ua/nuclear/doccatalog/document?id=229464>).

Підтверджено, що КАБ повністю відповідає вимогам чинних в Україні норм, правил та стандартів з ядерної та радіаційної безпеки, представлена в ньому інформація є актуальною і достовірною.

Щодо розміщення в мережі Інтернет повного комплексу звітів ППБ. У звітах відсутня секретна інформація, однак у них міститься велика кількість технічної інформації, в тому числі конфіденційного характеру. З цієї причини звіти не публікуються у вільному доступі. Будь-яка організація може отримати доступ до повного комплексу ЗППБ після укладання відповідної угоди з власником документів – ДП «НАЕК «Енергоатом». Слід зазначити, що в стислому вигляді ключова інформація по всіх факторів безпеки представлена в комплексному аналізі безпеки, а звіт по ФБ-14 «Оцінка впливу експлуатації АЕС на навколишнє середовище» розміщено на сайтах ВП ЮУАЕС та ДП «НАЕК «Енергоатом» у повному обсязі.

Під час виконання робіт з оцінки технічного стану і продовження строку експлуатації корпусу реактора енергоблоку №1 ЮУ АЕС були виконані розрахунки на статичну, циклічну міцність, опір крихкому руйнуванню та сейсмостійкість. Також, були виконані обґрунтування змін проектної кількості циклів навантаження реактору відповідно до «Методики переназначення допустимого количества циклов нагружения и оценки технического состояния по прочности тепломеханического оборудования при циклических нагрузках». За результатами розрахунків отримані значні запаси міцності корпусу реактора.

За результатами розрахунково-аналітичних аналізів визначено наступну кількість допустимих циклів:

- для планового розхолодження до «холодного» зі швидкістю 30⁰/год – 106 циклів (зарєєстровано – 96 циклів);
- для окремо гідровипробування по 1 контуру на щільність (180 кгс/см²) – 110 циклів (зарєєстровано – 98 циклів).

2. а) Заходи «Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій» а також «постфукусимські заходи» в обсязі, визначеному у Постанові Колегії Держатомрегулювання України №18 від 20.12.2012 р. «Щодо можливості експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС у понадпроектний термін за результатами періодичної переоцінки безпеки» – мають бути обов'язково виконані до прийняття рішення щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку №1 у понадпроектний термін.

б) Під час виконання робіт з оцінки технічного стану і продовження строку експлуатації корпусу реактора енергоблоку №1 ЮУ АЕС були виконані розрахунки на статичну, циклічну міцність, опір крихкому руйнуванню та сейсмостійкість. Також, були виконані обґрунтування змін проектної кількості циклів навантаження реактору відповідно до «Методики переназначення допустимого количества циклов нагружения и оценки технического состояния по прочности тепломеханического оборудования при циклических нагрузках». За результатами розрахунків отримані значні запаси міцності корпусу реактора.

3. Заходи, що увійшли у перелік, визначений Постановою Колегії Держатомрегулювання України №18 від 20.12.2012 р. «Щодо можливості

експлуатації енергоблока №1 Южно-Української АЕС у понадпроектний термін за результатами періодичної переоцінки безпеки» будуть обов'язково виконані до прийняття рішення щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку №1 у понад проектний термін. Решта – відповідно до окремих план-графіків.

Щодо заходів з визначення/продовження ресурсу корпусу реактора – дивись відповідь 2б.

4. *Щодо Керівництв з управління важкими аваріями* – за результатами державної експертизи ЯРБ Держатомрегулювання узгоджені КУВА при роботі енергоблоку на номінальному рівні потужності енергоблоку № 1 ЮУАЕС (по відношенню до аварій, що можуть виникнути в активній зоні реактору та басейні витримки), наказом ВП ЮУАЭС від 28.10.2013 р. за №1320 КУВА введені в дію.

Щодо підвищення надійності електропостачання та забезпечення довготривалого відводу тепла від АЗ та БВ – зазначені заходи КзППрБ виконані експлуатуючою організацією, звіти про виконання заходів розглядаються Держатомрегулювання України.

Щодо сейсмічного ІАБ енергоблоку № 1 - «Планом дій по завершенню сейсмического ВАБ енергоблока №1 ЮУАЭС», що узгоджений Держатомрегулювання України, передбачені подальші дослідження безпеки сейсмічних небезпек із використанням інструментарію ІАБ.

Щодо падіння літальних апаратів на АЕС – методологія розрахунку ймовірності падіння літального апарату наведена в матеріалах фактору безпеки ЗППБ ЮУАЕС-1 «Аналіз внутрішніх та зовнішніх подій». Не дивлячись на низьку ймовірність подій пов'язаних із падінням літальних апаратів на АЕС, з метою виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України від 16 жовтня 2012 року "Про нову редакцію Проектної загрози ядерним установкам, ядерним матеріалам, радіоактивним відходам, іншим джерелам іонізуючого випромінювання в Україні" Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. №661-р затверджено Перелік заходів щодо вдосконалення протиповітряного захисту ядерних установок, що знаходяться на території України, який включає конкретні заходи, направлені на виключення можливості падіння на ядерні установки літальних апаратів (цивільної та військової авіації).

Щодо відсутності інформації про валідацію та верифікацію програмних засобів, що використовувалися при виконанні ДАБ та ІАБ – при виконанні періодичної переоцінки безпеки енергоблоку № 1 ЮУАЕС використовувалися програмні засоби з Переліку розрахункових кодів для обґрунтування безпеки ядерних установок, затвердженого розпорядженням ДП НАЕК «Енергоатом» та узгодженого Держатомрегулювання України за результатами розгляду обґрунтовуючих матеріалів, включаючи звіти з валідації та верифікації.

Щодо наявності центрального пульта фізичного захисту - відповідно до законодавства України інформація про фізичний захист є інформацією з обмеженим доступом, при цьому слід відмітити, що відповідно до нормативно-правових актів аналіз стану фізичного захисту не входить в обсяг періодичної переоцінки безпеки.

Щодо інформації про навчання персоналу АЕС - відповідна інформація наведена в матеріалах фактору безпеки ЗППБ ЮУАЕС-1 «Людський фактор».

Щодо виконання рекомендацій WANO – інформація щодо використання досвіду інших АЕС та взаємодії експлуатуючої організації з WANO наведена в матеріалах фактору безпеки ЗППБ ЮУАЕС-1 «Використання досвіду інших АЕС та результатів наукових досліджень».

5. *Щодо поводження з відпрацьованим ядерним паливом (ВЯП).*

Існуючий стан атомної енергетики у світі показує, що при сучасному рівні розвитку технологій, остаточні висновки про економічну доцільність переробки або захоронення ВЯП, тобто про завершальну стадію ядерно - паливного циклу (ЯПЦ), не можуть бути зроблені. У зв'язку з цим, Україна, як і більшість країн, що розвивають атомну енергетику, прийняла для себе так зване «відкладене рішення», яке передбачає організацію довгострокового зберігання ВЯП. Зазначене «відкладене рішення» дозволяє прийняти рішення щодо завершальної стадії ЯПЦ пізніше з урахуванням розвитку технологій у світі і економічної вигоди для держави.

Сьогодні Запорізька АЕС – єдина діюча українська АЕС, що має на своєму майданчику сховище відпрацьованого ядерного палива (СВЯП).

ВЯП Рівненської, Хмельницької та Южно-Української АЕС в даний час вивозиться до Російської Федерації. ВЯП реакторів ВВЕР-1000 – на зберігання, а ВЯП реакторів ВВЕР-440 (енергоблоки №1,2 РАЕС) – на переробку.

На виконання «Плану заходів на 2006-2010 роки стосовно реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 427 від 27 липня 2006 року) експлуатуюча організація ДП «НАЕК «Енергоатом» уклала контракт з американською фірмою «Holtec International» на будівництво в Україні централізованого сховища для зберігання ВЯП відпрацьованого ядерного палива Рівненської, Хмельницької та Южно-Української АЕС на основі вже випробуваної на Запорізькій АЕС технології сухого зберігання.

У відповідності до вимог законодавства експлуатуючою організацією ДП «НАЕК Енергоатом» було розроблене «Техніко-економічне обґрунтування інвестицій (ТЕО) у будівництво централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП) реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій», яке, після проведення комплексної державної експертизи, було схвалене розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.02.2009 № 131-р.

Зазначеним ТЕО було доведена економічна доцільність довгострокового зберігання ВЯП в Україні, у порівнянні з його відправкою на переробку до Російської Федерації та обґрунтоване будівництво одного централізованого сховища ВЯП у порівнянні з будь-якими іншими варіантами зберігання ВЯП.

09.02.2012р. Законом України №4383-VI «Про поведження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП) реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій Верховною Радою України прийнято рішення щодо розміщення, проектування та будівництва ЦСВЯП.

Щодо поведження з радіоактивними відходами.

Оцінка поточного стану поведження з радіоактивними відходами (далі – РАВ) на АЕС ДП НАЕК «Енергоатом» виконується за кварталними та річними звітами, що розроблені у відповідності до нормативного документу: «Поведження з радіоактивними відходами на атомних електростанціях України. Форми кварталної та річної звітності» (СОУ-Н ЯЕК 1.022:2009), зокрема за напрямками: утворення, переробка та зберігання РАВ.

Наведена в річних звітах поведження з РАВ інформація свідчить про відсутність перевищень контрольних рівнів утворення рідких РАВ (РРВ) та твердих РАВ (ТРВ) на всіх АЕС.

Комплексною програмою по поведженню з РАВ у ДП НАЕК «Енергоатом» на період 2012-2016 рр. (далі – Комплексна програма), розробленою відповідно до Стратегії поведження з радіоактивними відходами в Україні (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 № 990-р), визначаються основні напрями діяльності та перелік заходів щодо поведження з

РАВ у ДП НАЕК «Енергоатом». Комплексна програма гармонізована із положеннями Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з РАВ (затверджена Законом України від 17.09.2008 № 516-VI). Слід зазначити, що термін виконання більшості заходів Комплексної програми ще не підійшов, а хід реалізації їх – як такі, що виконуються.

Щодо проекту зняття з експлуатації.

а. Відповідно до статті 39 ЗУ «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»: **Порядок** зняття з експлуатації ЯУ повинен бути передбачений у проекті згідно з НТД з ЯРБ. **Пропозиції** щодо зняття з експлуатації ЯУ до вичерпання встановленого у проекті ресурсу **можуть** вноситися органом управління та власниками.

Відповідно до статті 18 цього ж ЗУ, прийняття рішень про зняття з експлуатації ЯУ знаходиться у компетенції КМУ.

Тобто, у ЗУ мова йде не про проект, а про порядок зняття з експлуатації. Такий порядок (у вигляді Концепції зняття з експлуатації) розроблений ЕО та міститься у матеріалах Звіту з аналізу безпеки (ЗАБ).

ЗУ передбачає **можливість**, але не вимагає обов'язкового надання **пропозицій** щодо зняття з експлуатації до вичерпання встановленого у проекті ресурсу. Відповідно, КМУ не приймалось рішень щодо зняття з експлуатації ЯУ.

б. Відповідно до «Порядку розгляду та затвердження проекту зняття з експлуатації ЯУ», затвердженого Постановою КМУ від 27.04.2006 №594, «ЕО розробляє не пізніше ніж за 18 місяців до встановленого згідно із законодавством строку припинення експлуатації ЯУ – завершення дії ліцензії, проект зняття з експлуатації...».

Законодавством не встановлений строк припинення експлуатації. Навпаки, відповідно до:

- «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 року № 145-р;
- «Комплексної програми робіт щодо продовження строку експлуатації діючих енергоблоків атомних електростанцій», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 р.;
- «Державної програми розвитку внутрішнього виробництва», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011 р. № 1130, передбачається здійснення заходів щодо продовження експлуатації у понад проектний термін.

Ліцензія серії ЕО №000064 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки ВП Южно-Українська АЕС» видана на етап життєвого циклу «експлуатація», тобто є безстроковою.

в. Відповідно до пункту 11.5 «Загальних положень безпеки атомних станцій»: ЕО не пізніше ніж за півтора року до закінчення **планового** терміну експлуатації енергоблоку АС розробляє і затверджує проект зняття з експлуатації».

Плановий термін експлуатації визначається ЕО на підставі результатів періодичної переоцінки безпеки. Якщо такі результати будуть свідчити про неможливість продовження експлуатації, ЕО застосує положення «Порядку розгляду та затвердження проекту зняття з експлуатації ЯУ» та «Загальних положень безпеки атомних станцій».

6. WANO (World Association of Nuclear Operators) це Світова Асоціація Операторів АЕС. WANO працює напряму зі своїми членами та не є регулюючим органом. Звіти WANO не надходять на розгляд до Держатомрегулювання України.

	<p>В той же час, інформація щодо врахування рекомендацій SOER 2013-2 представлена в матеріалах «Комплексного аналізу безпеки» ЗППБ ЮУАЕС-1.</p>
<p>6.</p>	<p>Лист Громадської ради з екологічної безпеки та благоустрою при Миколаївському міському голові від 18.11.2013 №176 <i>Надійшло електронною поштою 19.11.2013 (витяг зі стенограми громадських слухань)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зобов'язати ВП Южно-Української АЕС розробити план виведення енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС з експлуатації; 2. Провести оцінку впливу понадпроектної роботи енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС на навколишнє середовище згідно вимог міжнародної Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті; 3. Вирішити проблему утилізації та зберігання відпрацьованого ядерного палива та радіаційних відходів; 4. Завершити виконання заходів з підвищення безпеки енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС, реалізація яких передбачена в рамках Комплексної (зведеної) програми підвищення безпеки атомних електростанцій; 5. Завершити на енергоблоці № 1 Южно-Української АЕС виконання заходів, які були розроблені після аварії на АЕС "Фукусіма-Даїчі"; 6. Зобов'язати ВП «Южно-Українська АЕС» здійснити заходи по зменшенню хвостової частини Олександрівського водосховища на 27,7218 га задля повернення незаконно вилучених ділянок регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» на виконання рішення Вищого Адміністративного суду України щодо визнання невідповідним вимогам діючого законодавства Рішення Миколаївської обласної Ради від 6 липня 2006 року № 10 «Про вилучення земельних ділянок», яким зі складу регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» виключено 27,7218 га для розміщення хвостової частини Олександрійського водосховища, необхідної для роботи Ташлицької ГАЕС 7. Відкласти прийняття рішення щодо продовження терміну експлуатації енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС до завершення виконання вище зазначених заходів. 8. По завершенні виконання всіх вище перелічених заходів провести публічне громадське обговорення питання продовження терміну експлуатації ядерного енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС у понадпроектний термін мешканцями Миколаївської області, інших областей південного регіону України та міста Миколаєва, які в разі аварії на енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС підпадуть під її прямиий негативний вплив.
	<p>Враховано частково.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідно до статті 39 ЗУ «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»: Порядок зняття з експлуатації ЯУ повинен бути передбачений у проекті згідно з НТД з ЯРБ. Такий порядок (у вигляді Концепції зняття з експлуатації) розроблений експлуатуючою організацією та міститься у матеріалах Звіту з аналізу безпеки (ЗАБ) ЮУ АЕС. 2. Конвенція Еспо була ратифікована Україною у березні 1999 року. Згідно із статтею 2 п.3 «Сторона походження забезпечує, щоб оцінка впливу на навколишнє середовище згідно з цією Конвенцією проводилась до прийняття рішення про санкціонування або здійснення запланованого виду діяльності, який може призвести до значного шкідливого транскордонного впливу». Враховуючи, що на момент ратифікації Конвенції Україною енергоблок №1 ЮУ АЕС вже з 1982 року був в експлуатації, а продовження терміну експлуатації не призводить до будь якої суттєвої зміни у діяльності ВП ЮУ АЕС, визначеної ліцензією, положення

Конвенції не повинні бути застосовані при розгляді питання переоформлення ліцензії в зв'язку з продовженням терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУ АЕС.

Діяльність з продовження експлуатації енергоблоків не є суттєвою зміною у діяльності АЕС. Рішення щодо продовження експлуатації енергоблоків АЕС приймається органом державного регулювання з ядерної та радіаційної безпеки (Держатомрегулювання України) на підставі позитивного висновку державної експертизи шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки. При цьому експлуатація енергоблоків у понадпроектний термін буде здійснюватись без змін проектних основ, встановлених при проектуванні. Також слід відмітити, що експлуатація енергоблоків у понадпроектний строк є складовою частиною етапу життєвого циклу ядерної установки «експлуатація».

У вересні поточного року представники України з боку Мінприроди України, МЗС України та ДП «НАЕК «Енергоатом» прийняли участь у 28 засіданні Комітету з дотримання Конвенції Еспо, на якому чітко та обґрунтовано висловили свою позицію, яка за результатами надання відповідей за додатковими запитаннями Комітету була підтверджена листом Мінпекології України від 15.10.2013 № 14925/13/10-13 на адресу секретаріату Комітету. По результатам аналізу представленої інформації Комітет знову розгляне ініціативу на закритому засіданні та складе остаточні висновки та рекомендації. Тобто, питання щодо застосування положень Конвенції Еспо у вищенаведених умовах ще не вирішено.

3. Щодо поводження з відпрацьованим ядерним паливом (ВЯП).

Існуючий стан атомної енергетики у світі показує, що при сучасному рівні розвитку технологій, остаточні висновки про економічну доцільність переробки або захоронення ВЯП, тобто про завершальну стадію ядерно - паливного циклу (ЯПЦ), не можуть бути зроблені. У зв'язку з цим, Україна, як і більшість країн, що розвивають атомну енергетику, прийняла для себе так зване «відкладене рішення», яке передбачає організацію довгострокового зберігання ВЯП. Зазначене «відкладене рішення» дозволяє прийняти рішення щодо завершальної стадії ЯПЦ пізніше з урахуванням розвитку технологій у світі і економічної вигоди для держави.

Сьогодні Запорізька АЕС – єдина діюча українська АЕС, що має на своєму майданчику сховище відпрацьованого ядерного палива (СВЯП).

ВЯП Рівненської, Хмельницької та Южно-Української АЕС в даний час вивозиться до Російської Федерації. ВЯП реакторів ВВЕР-1000 – на зберігання, а ВЯП реакторів ВВЕР-440 (енергоблоки №1,2 РАЕС) – на переробку.

На виконання «Плану заходів на 2006-2010 роки стосовно реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 427 від 27 липня 2006 року) експлуатуюча організація ДП «НАЕК «Енергоатом» уклала контракт з американською фірмою «Holtec International» на будівництво в Україні централізованого сховища для зберігання ВЯП відпрацьованого ядерного палива Рівненської, Хмельницької та Южно-Української АЕС на основі вже випробуваної на Запорізькій АЕС технології сухого зберігання.

У відповідності до вимог законодавства експлуатуючою організацією ДП «НАЕК Енергоатом» було розроблене «Техніко-економічне обґрунтування інвестицій (ТЕО) у будівництво централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП) реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій», яке, після проведення комплексної державної експертизи, було схвалене розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.02.2009 № 131-р.

Зазначеним ТЕО було доведена економічна доцільність довгострокового зберігання ВЯП в Україні, у порівнянні з його відправкою на переробку до

	<p>Російської Федерації та обґрунтоване будівництво одного централізованого сховища ВЯП у порівнянні з будь-якими іншими варіантами зберігання ВЯП.</p> <p>09.02.2012р. Законом України №4383-VI «Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП) реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій Верховною Радою України прийнято рішення щодо розміщення, проектування та будівництва ЦСВЯП.</p> <p>Щодо поводження з радіоактивними відходами.</p> <p>Оцінка поточного стану поводження з радіоактивними відходами (далі – РАВ) на АЕС ДП НАЕК «Енергоатом» виконується за кварталними та річними звітами, що розроблені у відповідності до нормативного документу: «Поводження з радіоактивними відходами на атомних електростанціях України. Форми кварталної та річної звітності» (СОУ-Н ЯЕК 1.022:2009), зокрема за напрямками: утворення, переробка та зберігання РАВ.</p> <p>Наведена в річних звітах поводження з РАВ інформація свідчить про відсутність перевищень контрольних рівнів утворення рідких РАВ (РРВ) та твердих РАВ (ТРВ) на всіх АЕС.</p> <p>Комплексною програмою по поводженню з РАВ у ДП НАЕК «Енергоатом» на період 2012-2016 рр. (далі – Комплексна програма), розробленою відповідно до Стратегії поводження з радіоактивними відходами в Україні (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 № 990-р), визначаються основні напрями діяльності та перелік заходів щодо поводження з РАВ у ДП НАЕК «Енергоатом». Комплексна програма гармонізована із положеннями Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з РАВ (затверджена Законом України від 17.09.2008 № 516-VI). Слід зазначити, що термін виконання більшості заходів Комплексної програми ще не підійшов, а хід реалізації їх – як такі, що виконуються.</p> <p>4,5. Заходи «Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій» а також «постфукусимські заходи» в обов'язку, визначеному у Постанові Колегії Держатомрегулювання України № 18 від 20.12.2012 р. – мають бути обов'язково виконані до прийняття рішення щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку №1 у понад проектний термін.</p> <p>6. Ця пропозиція виходить за межі компетенції Держатомрегулювання України та не має відношення до питання щодо продовження експлуатації енергоблоку №1.</p> <p>7,8. З урахуванням викладеного у пунктах 1-6 цього листа не вбачаємо перешкод для прийняття рішення щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української у заплановані терміни.</p>
7.	<p><u>Білицький Василь Іванович</u> (Запорізька обл.) <i>Надійшло письмово піч час громадських слухань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть, будь ласка, приклади зі світової практики, коли поверхневі води, як то Каховське водосховище чи р. Південний Буг, які є джерелом питного та сільськогосподарського постачання одночасно слугує водоймою для спец водокористування АЕС. 2. Чому до сьогодні не сформований та достатньо не наповнений резервний фонд для зняття з експлуатації РУ? 3. Чому не розроблений та не представлений громадськості жодний проект виводу з експлуатації блоків АЕС?

	<p>4. Чому інформаційні центри АЕС в щодобових бюлетенях не вказують кількість викинутого в атмосферу криптона 85, скинутих з дебалансними водами тритію та об'єм випарувань (в тонах) з усіх об'єктів спецводокористування.</p> <p>5. Наполягаю на проведенні громадської екологічної експертизи проектів подовження терміну експлуатації енергоблоків.</p> <p>6. Прокоментуйте, будь ласка, висловлювання колишнього державного інспектора з ядерної безпеки СРСР Симонова Є. Я.: «На діючих енергоблоках АЕС з ядерними реакторами ВВЕР- 1000 самими проектами передбачені катастрофи.»</p>
	<p>Надано відповідь.</p> <p>1. АЕС Дул (Бельгія) на річці Шельда, АЕС «Козлодуй» (Болгарія) на р. Дунай, АЕС Біблис (Германія) на р. Рейн тощо.</p> <p>2. <u>Інформація стосовно стану наповнення фінансового резерву на зняття з експлуатації</u></p> <p>Для формування фінансового резерву на зняття з експлуатації ядерних установок АЕС, відповідно до Закону України «Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки» від 24.06.2004 №1868-IV та постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.2006 №594 «Питання створення, накопичення та використання фінансового резерву на зняття з експлуатації ядерних установок», ДП НАЕК «Енергоатом» відкрито спеціальний рахунок у Головному управлінні Державного казначейства України у м. Києві з метою накопичення коштів фінансового резерву. Необхідні кошти на спеціальний рахунок перераховуються вчасно у встановленому порядку.</p> <p>Відповідно до чинного законодавства кошти фінансового резерву для фінансування заходів, пов'язаних із припиненням експлуатації і зняттям з експлуатації ядерних установок, зараховуються до спеціального фонду Державного бюджету України та обліковуються у Державному казначействі України на окремому відповідному рахунку як фінансовий резерв для зняття з експлуатації атомних блоків.</p> <p>Відповідно до статті 8 Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки" № 1868-IV від 24.06.04 до затвердження проекту зняття з експлуатації ядерної установки розмір відрахувань експлуатуючої організації (оператора) на спеціальний рахунок встановлюється експертним шляхом у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, виходячи з концепції зняття з експлуатації ядерної установки, діючої на момент встановлення розміру відрахувань експлуатуючої організації (оператора) на спеціальний рахунок, та визначеної у встановленому порядку дати припинення експлуатації ядерної установки.</p> <p>На сьогодні в Україні діє "Концепція зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України", яка була узгоджена Міністерством фінансів України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України, Державним комітетом ядерного регулювання України, Державною податковою адміністрацією України, Державним казначейством України, Національною комісією регулювання електроенергетики України, Державним підприємством "НАЕК "Енергоатом", та затверджена наказом Міністерства палива та енергетики України від 12.05.04 № 249.</p> <p>Згідно з Концепцією розміри необхідних щорічних відрахувань, що відповідають невідкладному рівномірному накопиченню коштів на зняття з експлуатації АЕС складають 283,4 млн.грн/рік.</p> <p>За станом на 01.11.2013 року у спеціальному фонді державного бюджету</p>

обліковуються кошти фінансового резерву у розмірі 1,843 млрд. грн.

3. Відповідно до "Концепції зняття з експлуатації ВП ЮУАЕС. ПН.0.3812.0087" (далі - Концепція ЗЕ ЮУАЕС) прогнозований термін закінчення експлуатації енергоблока № 1 - 30.12.2027, що узгоджується з "Енергетичною стратегією України на період до 2030 року», згідно з якою: "необхідно продовжити строк експлуатації на 15 років понад проектні терміни для енергоблока № 1 Южно-Української АЕС".

Концепція ЗЕ ЮУАЕС розроблена на основі положень "Концепції зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України», яка затверджена наказом Мінпаливенерго України №249 від 12.05.2004 і узгоджена Мінфіном України.

У Концепції ЗЕ ЮУАЕС розглянуті варіанти невідкладеного і відкладеного при ЗЕ енергоблоків №1-3 ВП ЮУАЕС та виконано вибір оптимального варіанта ЗЕ на основі принципу «витрати-користь», відповідного до збалансованого врахування наступних основних факторів:

- вимоги по безпеці, установлені чинним законодавством;
- результати оцінок можливого небезпечного впливу на персонал, населення та навколишнє природне середовище;
- радіаційний стан установки і його прогнозована зміна в часі;
- фізичний стан установки – і його прогнозована зміна в часі;
- аспекти поводження з радіоактивними відходами аж до їхнього захоронення;
- можливість повторного використання компонентів установки або переробки складових її матеріалів;
- можливість звільнення матеріалів для необмеженого використання;
- плани подальшого використання території, займаною установкою;
- наявність техніки та технологій для зняття з експлуатації ;
- наявність персоналу, можливості використання знань і досвіду експлуатаційного персоналу;
- наявність відповідного фінансового забезпечення;
- вітчизняний і закордонний досвід зняття з експлуатації;
- соціальні аспекти.

За результатами аналізу, переважним варіантом ЗЕ енергоблоків №1-3 ВП ЮУАЕС визначений варіант відкладеного демонтажу.

4. ВП «Южно-Українська АЕС», у відповідності до п.5.5.3 «Норм радіаційної безпеки України» (НРБУ-97), здійснюється регламентний контроль за газо-аерозольними викидами та водними скидами, а також вмістом радіонуклідів в об'єктах навколишнього середовища в обсязі та з періодичністю встановленою «Регламентом радіаційного контролю ВП ЮУАЕС».

Зазначений документ погоджений з Держатомрегулювання та МОЗ України.

Беручи до уваги, що інертні радіоактивні гази (ІРГ) є джерелами зовнішнього опромінення (п.2.2.8 НРБУ-97), радіаційний контроль ІРГ здійснюється щодобово по суміші всіх ізотопів аргону, криптону і ксенону.

Контроль тритія у водному скиді АЕС здійснюється в обсягах та з періодичністю встановленою Регламентом радіаційного контролю, а саме скид дебалансних вод АЕС до пруду-охолоджувачу здійснюється з періодичністю встановленою «Технологічним регламентом безпечної експлуатації енергоблоку». Значення активності тритія в водному скиді вказується в щомісячному інформаційному бюлетені ВП ЮУАЕС.

	<p>5. Згідно статті 41 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»: Громадська експертиза безпеки ядерної установки чи об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, здійснюється з ініціативи об'єднань громадян, а також місцевих органів державної влади і самоврядування за рахунок їх коштів або на громадських засадах організацією чи експертами згідно з законодавством. Громадська експертиза здійснюється незалежно від державної експертизи. Висновки громадської експертизи є рекомендаційними і подаються в органи, які здійснюють державну експертизу, а також замовнику проекту.</p> <p>6. У відповідності з НП 306.2.141-2008 "в проекті АС передбачаються технічні засоби та організаційні заходи, спрямовані на запобігання порушень меж і умов безпечної експлуатації енергоблоку." Катастроф проектом не передбачається.</p>
8.	<p><u>Малицький Олександр Георгійович</u> (м. Миколаїв) <i>Надійшло письмово під час громадських слухань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відкласти розгляд питання ПТЕ через порушення процедури громадських слухань і обговорень: своєчасне і повне інформування громадськості всіма сторонами, проводити їх потрібно в Києві для громадськості всієї України і зачеплених країн, виконати ОВНС на вимогу зачеплених країн, експертиза має відбутися за участі громадськості. 2. Розрахувати вартість 1 кВт/год атомної електрогенерації з урахуванням всіх складових з поводженням з РАВ і ВЯП на весь час їхнього існування та демонтаж АЕС усіма реабілітаційними заходами. Порівняти дані з ін. джерелами для визначення економічної конкурентоспроможності та доцільності будівництва і експлуатації АЕС. 3. При прийнятті рішення подовження І ЮУ АЕС всі підписанти мають одночасно підписатися під особистою відповідальністю у разі аварії (катастрофи). 4. Припинити експлуатацію всіх АЕС до вирішення питання їх зберігання і утилізації РАВ і ВЯП. <p>Враховано частково.</p> <p>1. Залучення громадськості до питання щодо можливості продовження експлуатації енергоблоку № 1 ВП ЮУАЕС триває з 2012 року. Так, на рівні місцевих громад вже були проведені громадські слухання та була надана можливість громадськості ознайомитись з матеріалами переоцінки безпеки енергоблоку № 1 та висловити свою позицію з порушеного питання. Жодних заперечень щодо подальшої експлуатації енергоблоку на адресу ВП ЮУАЕС, ДП «НАЕК «Енергоатом» та Держатомрегулювання не надходило.</p> <p>Проведення громадського обговорення проекту рішення про можливість продовження експлуатації енергоблоку здійснюється відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2011 № 771 «Про затвердження Порядку залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля».</p> <p>Крім того, у населених пунктах зони спостереження ВП ЮУАЕС протягом жовтня – листопада 2012 року відбувалося громадське обговорення (далі – ГО) матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку № 1 ВП ЮУАЕС, яке було організовано відповідно до чинного законодавства України. За результатами ГО підготовлено «Звіт про громадське обговорення матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС» (далі – Звіт) обсягом 273 аркуші, який 28.12.2012</p>

було викладено на офіційному сайті ВП ЮУАЕС (www.sunpp.mk.ua) і у друкованому вигляді направлено на адресу ДІЯРУ (лист від 15.01.2013 № 72/672), а також 15.01.2013 поштою направлено до органів місцевого самоврядування зони спостереження (м. Южноукраїнськ, м. Вознесенськ, м. Первомайськ та смт Доманівка, смт Братське, смт Арбузинка Миколаївської області). У зазначеному Звіті надано вичерпну інформацію про питання, які порушені у Зверненні від 05.12.2012.

Ствердження щодо необхідності інформування громадськості зачеплених країн про ПТЕ з продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний термін вважаємо необґрунтованим з наступних причин.

«Конвенцією про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті» встановлює обов'язки країн стосовно запланованих видів діяльності, які можуть чинити значний шкідливий транскордонний вплив, виконання оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) та підготовки документації з ОВНС. На країну, якою запланований такий вид діяльності, з метою забезпечення проведення відповідних консультацій, покладається загальна вимога оповіщення будь-якої іншої країни, котра, на її думку, може бути зачепленою.

Діяльність з продовження експлуатації енергоблоків не є суттєвою зміною у діяльності АЕС та не підпадає під дію положень Конвенції Еспо.

Важливими характерними рисами діяльності з продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС є такі:

- ця діяльність не змінює існуючий проект;
- потужність енергоблоку залишається незмінною;
- цією діяльністю не передбачається збільшення обсягів виробництва електроенергії;
- вплив на навколишнє середовище не збільшується.

Таким чином, діяльність з продовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС, внаслідок якої проектна потужність залишилась незмінною, тобто не призвела до суттєвих змін не підпадає під визначення «запланована діяльність», тому положення Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті не розповсюджується на означену діяльність.

В той же час, це не виключає можливості надання відповідної екологічної інформації або консультацій, пов'язаних з ПТЕ енергоблоку №1 ЮУАЕС, на прохання будь-якої із заінтересованих сторін, або одержання інформації та участь в громадських обговореннях цих питань громадськості інших країн в разі їх зацікавленості.

Одним з важливих аспектів діяльності ВП «Южно-Українська АЕС» є підтримка на високому рівні і постійне підвищення ядерної, радіаційної та екологічної безпеки і охорона навколишнього середовища. В рамках цієї діяльності ведеться безперервний контроль викидів і скидів радіоактивних речовин у навколишнє середовище, вимірюється концентрація радіонуклідів у воді, донних відкладаннях, ґрунті, рослинності, в атмосферному повітрі та опадах.

Основним документом, на базі якого має бути ухвалене рішення щодо продовження терміну дії ліцензій ВП ЮУАЕС на експлуатацію енергоблоків у понадпроектний період, є «Звіт з періодичної переоцінки безпеки» (далі - ЗППБ), що розміщений на сайті ЮУ АЕС та перебуває у вільному доступі для громадськості. У ЗППБ міститься інформація в об'ємі, достатньому для оцінки поточного стану систем та елементів енергоблоку, рівня його безпеки з урахуванням виконаних модифікацій енергоблоку в цілому і можливості продовження його експлуатації на обґрунтований термін.

У складі ЗППБ виконаний аналіз 14 факторів безпеки (ФБ), які групуються

за главами, кожна з яких представлена окремим звітом. ФБ-14 є звіт «Вплив експлуатації АЕС на навколишнє середовище».

Його завданням визначається:

опис існуючої системи радіаційного контролю, виконаних заходів щодо модернізації цієї системи, представлення на підставі результатів моніторингу інформації щодо фактичного впливу АЕС на навколишнє середовище;

проведення порівняльного аналізу результатів фактичного впливу ВП ЮУАЕС на навколишнє середовище із установленими лімітами;

представлення інформації про діяльність, спрямовану на зниження радіаційного впливу АЕС на навколишнє середовище, та про відсутність передумов для перевищення встановлених лімітів у період понадпроектної експлуатації.

Склад, структура та об'єм наведеної в звіті ФБ-14 інформації повністю відповідає вимогам чинних в Україні норм, правил та стандартів з ядерної та радіаційної безпеки. Також зауважуємо, що такий підхід повністю відповідає рекомендаціям МАГАТЕ (Керівництво № SSG-25 щодо проведення періодичної переоцінки безпеки енергоблоків АЕС).

Слід відзначити, що оцінку впливів своєї діяльності на навколишнє середовище ЮУАЕС, як і всі АЕС України, здійснюють постійно, складаючи щорічні звіти за результатами своїх спостережень. До того ж слід додати звіти ряду екологічних аудитів та досліджень, що виконуються незалежними експертами. Однак складання звіту з ОВНС, як це вимагається в для проектної документації на нове будівництво, розширення, реконструкцію та технічне переоснащення, для діяльності з ПТЕ існуючих енергоблоків АЕС чинним законодавством України не передбачається.

2. У ціну електроенергії АЕС, яка на цей час складає 22,2 коп./кВт.год, входять, зокрема, витрати на поводження з РАВ (281,1 млн. грн., або 0,26 коп./кВт.год), на вивіз відпрацьованого ядерного палива (992,4 млн. грн., або 1,22 коп./кВт.год), на відрахування до фонду зняття з експлуатації (283,4 млн. грн., або 0,35 коп./кВт.год).

Ці витрати включаються до тарифу щорічно. Так, на ФЗЕ за час його створення перераховано 1 986,4 млн. грн.

Стосовно порівняння цін на електроенергію АЕС з іншими джерелами електроенергії, то на сьогодні інший головний виробник електроенергії в оптовому ринку електроенергії – генеруючі компанії ТЕС – відпускають електроенергію по тарифу 63,89 коп./кВт.год (у жовтні поточного року).

Ціни на електроенергію ТЕЦ та альтернативних джерел виробництва електроенергії перевищують 1 грн./кВт.год.

Ціна на електроенергію «Укргідроенерго» (ГЕС та ГАЕС), частка яких у загальному обсязі виробленої електроенергії в оптовому ринку становить близько 7%, склала у жовтні 2013 року 21,84 коп./кВт.год.

Таким чином, за цінними показниками найбільш конкурентоспроможними в Україні є атомні і гідравлічні електричні станції.

3. Нормативним актом, що регулює продовження терміну експлуатації енергоблоку АЕС є «Загальні вимоги до продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний строк за результатами здійснення періодичної переоцінки безпеки», затверджені наказом Державного комітету ядерного регулювання України від 26.11.04р.

Пунктом 1.2 означених вимог встановлено, що експлуатація енергоблоку АЕС після досягнення проектного строку експлуатації є можливою лише в разі внесення змін до ліцензії на право здійснення діяльності «експлуатація ядерної установки»,

які стосуються строків експлуатації енергоблоків.

Для внесення змін до ліцензії на право діяльності «експлуатація ядерної установки» щодо експлуатації енергоблоку АЕС у понад проектний строк експлуатуюча організація подає до Держатомрегулювання України ЗПОБ та заяву, в якій пропонується встановити новий строк експлуатації енергоблоку АЕС, відповідно до наданих в ЗПОБ обґрунтувань.

Експлуатуюча організація ДП НАЕК «Енергоатом» надала на розгляд до Держатомрегулювання України «Заяву на переоформлення ліцензії серії ЕО № 000064 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерних установок Южно-Української АЕС».

У Звіті з періодичної переоцінки безпеки (ЗППБ) енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС, який відповідно до законодавства є обов'язковим додатком до Заяви, експлуатуючою організацією обґрунтовується можливість безпечної експлуатації енергоблоку в термін до 2 грудня 2023 року.

Держатомрегулюванням України завершена державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки матеріалів ЗППБ енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» рішення щодо продовження терміну експлуатації існуючих ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення, приймається органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки на підставі висновку державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки або об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами.

Згідно статті 33 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» Експлуатуюча організація (оператор) забезпечує фінансове покриття відповідальності за ядерну шкоду у розмірі та на умовах, що визначаються законодавством України.

Згідно статті 81 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» порушення законодавства у сфері використання ядерної енергії персоналом та посадовими особами ядерної установки, об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, джерел іонізуючого випромінювання, персоналом і посадовими особами підприємств, установ і організацій, які здійснюють будь-яку іншу діяльність у сфері використання ядерної енергії, і громадянами тягне за собою дисциплінарну, цивільну (крім цивільної відповідальності за ядерну шкоду), адміністративну та кримінальну відповідальність згідно з законом.

Згідно статті 83 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» організації та особи, які здійснюють державну, включаючи екологічну, експертизу проектів ядерних установок, джерел іонізуючого випромінювання, несуть відповідальність за шкоду (крім цивільної відповідальності за ядерну шкоду), спричинену некомпетентними або необґрунтованими висновками, згідно з законом.

4. Енергетичною стратегією України на період до 2030 року (далі – Енергетична стратегія України), затвердженою розпорядженням Уряду, визначено, що для ВЯП АЕС України передбачається реалізувати так зване “відкладене” рішення – тривале (50 років і більше) зберігання ВЯП з наступним визначенням та ухваленням остаточного рішення щодо його переробки або захоронення.

Така стратегія відповідає світовій практиці в галузі поводження з ВЯП.

Переробка ядерного палива легководних реакторів (ВВЕР/PWR) на сьогоднішній день здійснюється у Франції, Великобританії, Росії і Японії, ядерного палива інших реакторів - у Великобританії, Франції, Індії.

Захоронення ВЯП на сьогоднішній день здійснюється тільки в Швеції, проводяться роботи з організації захоронення в Фінляндії та США. Захоронення передбачається в спеціалізованих контейнерах на глибині 300-700 м в геологічних формаціях.

Практична діяльність поводження з ВЯП АЕС ДП НАЕК «Енергоатом» здійснюється за наступними напрямками:

- тимчасове зберігання ВЯП у пристанційних басейнах витримки з метою зменшення його остаточного тепловиділення та забезпечення безпечного перевезення ВЯП для його довготривалого зберігання у сховищах;
- безпечна експлуатація пристанційного проміжного сховища сухого типу Запорізької АЕС (ЗССВЯП) введено в експлуатацію у 2001 році;
- вивезення ВЯП Рівненської, Хмельницької та Южно-Української АЕС до Російської Федерації для тимчасового зберігання та наступної переробки.

В 2012 році Законом України «Про поводження з відпрацьованим ядерним паливом щодо розміщення, проектування та будівництва централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів типу ВВЕР вітчизняних атомних електростанцій» ухвалене рішення щодо будівництва ЦСВЯП. Централізоване сховище буде розміщене в зоні відчуження.

Основні напрями та завдання щодо подальшого розвитку в Україні системи поводження з РАВ визначені у Стратегії поводження з радіоактивними відходами в Україні, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 № 990-р, яка розрахована на 50 років. Стратегія була розроблена на підставі аналізу стану системи поводження з РАВ в Україні, з урахуванням кращої міжнародної практики, стандартів з безпеки МАГАТЕ та Європейського Союзу.

Реалізація конкретних завдань здійснюється відповідно до затвердженої Законом України від 17.09.2008 № 516-VI Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з РАВ, виконання якої розраховано на період до 2017 року.

Обраний стратегічний варіант розвитку системи поводження з РАВ в Україні передбачає для РАВ АЕС :

- тимчасове зберігання РАВ в пристанційних сховищах, які є проектними спорудами і розташовані на майданчиках АЕС;
- переробку РАВ АЕС на майданчиках АЕС до стану прийняттого для захоронення або довгострокового зберігання
- будівництво, введення в експлуатацію та безпечна експлуатація сховища для довготермінового зберігання високоактивних РАВ від переробки ВЯП АЕС, що повертатимуться із Російської Федерації у складі комплексу "Вектор".

Довідково:

Перша черга комплексу "Вектор" – об'єднує у своєму складі приповерхневі сховища для захоронення низько- та середньоактивних короткоіснуючих РАВ, що утворилися в результаті Чорнобильської катастрофи.

Друга черга комплексу "Вектор" – передбачає у своєму складі об'єкти для переробки РАВ Чорнобильського походження та РАВ, що утворилися у неядерному секторі; сховища для довгострокового зберігання довгоіснуючих та високоактивних РАВ; приповерхневі сховища для захоронення низько- та середньоактивних короткоіснуючих РАВ діючих АЕС та РАВ, утворених у неядерному секторі.

На сьогодні на всіх АЕС України створюються комплекси з переробки РАВ. На Рівненській та Запорізькій АЕС введення в промислову експлуатацію комплексів з переробки РАВ буде здійснено в 2015-2016 роках.

На Хмельницькій та Южно-Українській АЕС ведуться проектні роботи

	<p>щодо комплексних ліній з переробки РАВ.</p> <p>Щодо сховища для довготермінового зберігання високоактивних РАВ від переробки ВЯП АЕС, що повертатимуться із Російської Федерації у складі комплексу "Вектор". Розроблено ТЕО яке одержало позитивний висновок ДП «Укрдержекспертизи». Розпочаті проектні роботи. Завершення будівництва сховища планується до кінця 2017 року.</p> <p>З метою фінансового забезпечення діяльності із захоронення РАВ АЕС України експлуатуюча організація ДП НАЕК «Енергоатом» щорічно відраховує у вигляді Екологічного податку за утворення РАВ біля 650 млн грн.</p>
9.	<p><u>Сандул В'ячеслав Андрійович</u> (м. Нікополь) <i>Надійшло письмово під час громадських слухань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вказати реквізити (дату та №), а також орган, яким затверджена «Енергетична стратегія України до 2030 року» 2. Вказати коли та з якими органами влади (обл. і міські ради) узгоджувались продовження ліцензії. 3. Вказати повний перелік нормативно- правових актів, що визначають поняття «Зона спостереження», де виділяються кошти на компенсацію ризиків. 4. Ким та якою методикою визначаються ризики на компенсацію яких виділяються кошти? 5. Хто буде приймати участь від відомства в підготовці Водної стратегії згідно указу Президента? 6. Який обсяг водних ресурсів може бути використаний АЕС України? 7. Чи враховує Уряд України плани Російської Федерації по розширенню Смоленської та Курської АЕ? 8. Скільки нових майданчиків передбачено для будівництва АЕС в басейні Дніпра? 9. Керівництво Запорізької АЕС та НАЕК Енергоатом підготували обґрунтування побудови 7-го та 8-го блоки. Це передбачається замість планів розширення Хмельницької АЕС (3-4 блок) чи додатково до цього? 10. В які терміни передбачається перехід діючих АЕС на водокористування без скидів в водні об'єкти? 11. Коли та ким буде здійснена оцінка майданчика Запорізького енергокомплексу (теплова + атомна станція). Робота розпочиналась в кінці 80-х років(ініціатива директора АЕС) та обіцянки керівництва органів місцевого самоврядування ЗОШ спостереження?
	<p>Надано відповідь.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145. <p>На виконання Указу Президента України від 12 березня 2012 року № 187 Проект оновленої Енергетичної стратегії до 2030 року було розроблено, розміщено 10.06.2012 на офіційному web-сайті Міненерговугілля України з метою її громадського обговорення та обговорено на засіданні КМУ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Чинним законодавством України не передбачається узгодження ліцензій на право використання ядерних установок з міськими та обласними органами влади. 3. Відповідно до Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» населення територій зон спостереження має право на соціально-економічну компенсацію ризику від діяльності ядерних установок. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань соціального захисту населення, яке проживає в зонах спостереження підприємств по видобуванню уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для

поводження з радіоактивними відходами» передбачає можливість нарахування та використання коштів на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження в складі собівартості виробленої на АЕС продукції (електричної енергії). Поняття «зона спостереження» наведено в НП 306.2.141-2008 «Загальні положення безпеки атомних станцій», НП 306.2.173-2011 «Вимоги щодо визначення розмірів і меж зони спостереження атомної електричної станції». Розміри «зони спостереження» визначаються в проекті кожної АЕС з урахуванням вимог зазначених нормативних актів.

4. Методика розподілу коштів на соціально-економічну компенсацію ризиків від діяльності ядерних установок визначається порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України, що визначає надання субвенцій з державного бюджету місцевим на фінансування відповідних заходів. Порядок щорічно затверджується відповідним рішенням Кабінету Міністрів. У 2013 році він був затверджений постановою КМУ від 30.01.2013 № 42.

5. Підготовка Водної стратегії належить до компетенції Кабінету Міністрів України, в т.ч. Міністерства палива та вугільної промисловості України. В разі необхідності та доручень Мінпаливвугілля до розробки стратегії буде залучено фахівців відповідних підрозділів ДП НАЕК «Енергоатом».

6. Обсяг використання водних ресурсів для кожного окремого майданчика АЕС є предметом аналізу при виборі майданчика та визначається в проекті. Наприклад для ЮУ АЕС значення безповоротного водоспоживання складає:

- згідно проекту – 61 млн. м³ на рік;
- фактично – близько 31,95 млн. м³ на рік.

7. В рамках Конвенції ЄС з Оцінки впливу на оточуюче середовище в транскордонному контексті (Конвенція Еспоо), яку ратифікувала Україна, державними установами виконується відповідна робота з аналізу планів суміжних держав (в т.ч. розширення Курської та Смоленської АЕС) з розвитку атомної енергетики.

8. На сьогодні питання про використання додаткових майданчиків для нових АЕС в басейні Дніпра остаточно не вирішено. В проекті кадастру майданчиків під будівництво енергоблоків нових АЕС розглядаються два перспективні майданчики в басейні Дніпра (Чигиринський та Горностаївський).

9. У проекті оновленої Енергетичної стратегії при базовому сценарії розвитку до 2030 року в Україні планується ввести в експлуатацію 5-7 ГВт генеруючих потужностей, враховуючи будівництво енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС, для яких існує рішення Уряду та Закон України «Про розміщення, проектування та будівництво енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької атомної електричної станції». ДП НАЕК «Енергоатом» діятиме у відповідності до наявних державних рішень. В той же час виконується робота з аналізу можливостей розвитку атомної енергетики України, серед яких розглядаються різноманітні варіанти спорудження потужностей. Рішення з підготовки до розробки ТЕО для енергоблоків № 7 та 8 Запорізької АЕС не приймалося.

10. На сьогодні повернення води з систем оборотного водопостачання АЕС до водних об'єктів регулюються природоохоронними нормами, є об'єктом постійного моніторингу за показниками як радіаційного, так і хімічного складу та не перевищують встановлених значень. Таким чином перехід на водокористування без скидів в водні об'єкти не передбачається. Більш того, у всіх країнах з ядерною

	<p>енергетикою, включаючи європейські, у більшості проектів вода для охолодження конденсаторів турбін забирається та скидається зворотно до річок/морей.</p> <p>11. Для України ядерна енергетика є базовою складовою національної енергетичної системи. Її функціонування дозволяє зберегти рівень загального виробництва електроенергії в країні та забезпечити енергетичну незалежність України в довгостроковій перспективі.</p> <p>На даний момент в Україні функціонують 4 АЕС з 15-ма енергоблоками. Частка електроенергії, яку виробляють українські АЕС, становить близько 50% у загальному енергобалансі країни. Численні перевірки міжнародних фахівців в атомній галузі неодноразово підтверджували високий рівень ядерної безпеки вітчизняних енергоблоків.</p> <p>Ядерна енергетика є і буде важливим компонентом у забезпеченні енергетичної безпеки України в середньо і довгостроковій перспективі, однією з основ забезпечення сталого розвитку національної економіки. Її зростаюче значення знайшло відображення і у Енергетичній стратегії України до 2030 року, згідно з якою прийняте рішення про добудову двох енергоблоків на Хмельницькій АЕС.</p> <p>Будівництво нових енергоблоків на майданчику Запорізької АЕС енергетичною стратегією найближчим часом не передбачено. Маючі місце опрацювання проектних інститутів, які були виконані за ініціативою Запорізької АЕС, носять ескізний передпроектний характер, що є загальноприйнятою світовою практикою. В довгостроковій перспективі діючі нині енергоблоки ЗАЕС виводитимуть з експлуатації і тоді будуть побудовані нові, замісні енергоблоки.</p> <p>Запорізька АЕС - це енергобезпека всієї країни, додаткові робочі місця і серйозна соціальна інфраструктура. Тому будівництво нових блоків на майданчику ЗАЕС відкриває хороші перспективи підвищення якості життя та умов праці не тільки колективу ВП ЗАЕС, а й регіону розташування Запорізької АЕС у цілому.</p> <p>Ніяких специфічних (нових) впливів на навколишнє середовище через сусідство Запорізької АЕС і ТЕС не існувало і не існує, тому питання офіційних досліджень з цієї теми не ставилося.</p> <p>У той же час окремі представники громадськості свого часу ставили питання про взаємодію пароконденсатних факелів охолоджувачів ЗАЕС і димових факелів ЗаТЕС і можливому утворенні кислотних дощів.</p> <p>Пароконденсатні факели Запорізької атомної електростанції є точковими джерелами вологи по відношенню до іншого джерела вологи - Каховському водосховищу . Таким же точковим джерелом димових газів є труби Запорізької ТЕС. Імовірність взаємодії двох точкових джерел вкрай мала.</p> <p>Разом з тим, волога в атмосфері присутня постійно і в яку б сторону не поширювалися димові факели ЗаТЕС, ймовірність виникнення кислотних дощів, звичайно ж, існує, але без усякого зв'язку з Запорізької АЕС (точковим джерелом вологи).</p> <p>Запорізька ТЕС знаходиться на березі Каховського водосховища, яке через свою протяжність не є точковим джерелом і випаровує в 100 разів більше вологи, ніж охолоджувачі ЗАЕС. Тому ймовірність утворення кислотних дощів від зустрічі газових факелів ЗаТЕС з вологою, що випаровується з гігантського дзеркала поверхні Каховського водосховища на кілька порядків вище. У контексті вищесказаного вести розмови про вплив на навколишнє середовище Запорізького енергокомплексу (теплова та атомна електростанції) немає сенсу.</p>
10.	<p><u>Сіренко Ігор Павлович</u> (м. Київ)</p>

Надійшло письмово під час громадських слухань

Пропозиції:

1. Закрити 1 блок ПУАЕС.
2. Створити на базі 1 блоку навчальний центр зі зняття з експлуатації енергоблоків АЕС.

Питання:

З трьох варіантів закриття.

1. Демонтаж відразу після припинення експлуатації.
2. Відкладений демонтаж.
3. Подовження роботи і потім закриття.

Був вибраний варіант 3 – самий дорогий для держави. Чому у комісії, яка розглядала проект рішення, не було Мінфіну?

Не враховано, надано роз'яснення.

Відповідно до "Концепції зняття з експлуатації ВП ЮУАЕС. ПН.0.3812.0087" (далі - Концепція ЗЕ ЮУАЕС) прогнозований термін закінчення експлуатації енергоблока № 1 - 30.12.2027, що узгоджується з "Енергетичною стратегією України на період до 2030 року», згідно з якою: "необхідно продовжити строк експлуатації на 15 років понад проектні терміни для енергоблока № 1 Южно-Української АЕС".

Концепція ЗЕ ЮУАЕС розроблена на основі положень "Концепції зняття з експлуатації діючих атомних електростанцій України», яка затверджена наказом Мінпаливенерго України №249 від 12.05.2004 і узгоджена Мінфіном України.

У Концепції ЗЕ ЮУАЕС розглянуті варіанти невідкладеного і відкладеного при ЗЕ енергоблоків №1-3 ВП ЮУАЕС та виконано вибір оптимального варіанта ЗЕ на основі принципу «витрати-користь», відповідного до збалансованого врахування наступних основних факторів:

- вимоги по безпеці, установлені чинним законодавством;
- результати оцінок можливого небезпечного впливу на персонал, населення та навколишнє природне середовище;
- радіаційний стан установки і його прогнозована зміна в часі;
- фізичний стан установки – і його прогнозована зміна в часі;
- аспекти поводження з радіоактивними відходами аж до їхнього захоронення;
- можливість повторного використання компонентів установки або переробки складових її матеріалів;
- можливість звільнення матеріалів для необмеженого використання;
- плани подальшого використання території, займаною установкою;
- наявність техніки та технологій для зняття з експлуатації ;
- наявність персоналу, можливості використання знань і досвід експлуатаційного персоналу;
- наявність відповідного фінансового забезпечення;
- вітчизняний і закордонний досвід зняття з експлуатації;
- соціальні аспекти.

За результатами аналізу, переважним варіантом ЗЕ енергоблоків №1-3 ВП ЮУАЕС визначений варіант відкладеного демонтажу.

Згідно з Концепцією ЗЕ ЮУАЕС витрати на зняття з експлуатації енергоблока № 1 ЮУАЕС складають близько 2,2 млрд. грн. Вони не залежать від дати припинення експлуатації.

Фінансовий резерв на припинення і зняття з експлуатації відповідно до Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної

	<p>безпеки" №1868-IV від 24.06.2004 був створений у 2005 році і відрахування до нього відбуваються відповідно до Концепції ЗЕ, яка враховує продовження терміну експлуатації.</p> <p>Таким чином щоб накопичити кошти необхідні для зняття з експлуатації енергоблока №1 ЮУАЕС у випадку початку його зняття з експлуатації 02.12.2013 (термін закінчення дії ліцензії на експлуатацію енергоблока №1) необхідно кожен рік відраховувати 244 млн грн./рік. (2,2млрд. грн. за 9 років), а при продовженні терміну експлуатації енергоблока №1 на 10 років (до 02.12.2023) ці відрахування складуть 115,2 млн грн./рік (2,2млрд. грн за 19 років)</p> <p>Оскільки затрати на зняття з експлуатації відповідно до Закону України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" від 8 лютого 1995 р., № 39/95-ВР експлуатуюча організація включає у собівартість електроенергії, навантаження на тариф на електроенергію цією складовою, при продовженні експлуатації енергоблока на 10 років, в 2 рази менше ніж без продовження.</p> <p>Питання щодо створення на базі 1го енергоблоку ЮУАЕС навчального центру для зняття з експлуатації енергоблоків АЕС може розглядатися тільки в тому випадку, коли Урядом України буде прийнято рішення про закриття 1-го енергоблоку ЮУАЕС та наступних енергоблоків АЕС.</p> <p>З урахуванням того, що основними роботами щодо виведення із експлуатації енергоблоків АЕС буде звільнення будівлі енергоблоку від відпрацьованого палива, забруднених рідких та твердих радіоактивних матеріалів, демонтаж обладнання і будівель, їх захоронення чи дезактивація і повторне використання повинно бути враховано наступне:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Після прийняття рішення про зняття з експлуатації, Чорнобильська АЕС в Україні є полігоном, де відпрацьовуються технології зняття з експлуатації. При цьому практика показала, що в перетворенні енергоблоку на навчальний центр немає необхідності, перед усім через забрудненість обладнання. Задачі навчання персоналу в період зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС успішно вирішуються навчально-тренувальним центром, що розміщений у м. Славутичі. 2. Питання навчання персоналу для даного етапу життєвого циклу ядерної установки може бути успішно вирішено шляхом перепрофілювання існуючих на АЕС навчально-тренувальних центрів для підготовки персоналу до виконання робіт по зняттю з експлуатації. Крім того, для відпрацювання технологій по зняттю з експлуатації доцільно буде використати Центр підготовки ремонтного персоналу, що створюється на Запорізькій АЕС, де розміщено основне обладнання енергоблоку, включаючи реактор, парогенератор, ГЦН, компенсатор тиску, перевантажувальна машина та ін. <p>Найбільш важливим моментом при розробці проектів зняття з експлуатації енергоблоків діючих АЕС повинен стати досвід ЧАЕС, який базується, у тому числі і на кращому світовому досвіді, що реалізується в рамках міжнародних проектів в даний час.</p>
11.	<p><u>Щесюк Олег Володимирович, Кубов Володимир Ілліч, Воскобойнікова Наталія Олександрівна</u> (Миколаївське обласне товариство «Знання», Aspi80@mail.ru) <i>Надійшло письмово піч час громадських слухань</i></p> <p>Запитання для Кравченка Ігоря Вікторовича</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи виконується перевірка надійності програмного забезпечення щодо комп'ютерних вірусів? 2. Як забезпечується механічна міцність корпусу реактора, оскільки кількість

	<p>розходжень реактора перевищила нормативну?</p> <p>3. За якою методикою обґрунтовується можливість продовження експлуатації енергоблоку?</p> <p>Надано відповідь.</p> <p>1. Програмне забезпечення яке застосовується в технологічних системах АЕС не має виходу до мереж Інтернет і станційної комп'ютерної мережі. На АЕС створенні організаційні процедури та впроваджені технічні засоби, які захищають програмне забезпечення від зовнішнього втручання, включаючи проникнення комп'ютерних вірусів під час експлуатації, технічного обслуговування та ремонту.</p> <p>2. Міцність корпусу реактора забезпечується його конструкцією, радіаційною стійкістю спеціальної сталі, а також суворим виконанням правил експлуатації від перевищення проектних параметрів експлуатації, які суворо контролюються автоматичними засобами керування та кваліфікованим персоналом.</p> <p>Продовження експлуатації корпусу реактора енергоблоку №1 ЮУАЕС підтверджено позитивними результатами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - періодичного контролю металу на відсутність дефектів; - перевірки і прогнозування механічних властивостей металу за допомогою випробувань зразків-свідків; - розрахунків на міцність з урахуванням всіх експлуатаційні режимів, які мали місце при експлуатації і які прогнозуються, як найменше ще на 60 років (30+30 років), у поза проектний строк експлуатації (розігріву, розхолдження, гідро іспити тощо). <p>Всі обґрунтування подальшої експлуатації корпусу реактора виконано на основі сучасних методологій, які визнані експертами МАГАТЕ та узгоджені Держатомрегулювання України в установленому порядку з проведення державної експертизи ЯРБ.</p> <p>Таким чином, безпека корпусу реактора забезпечена з усіх аспектів експлуатації, у тому числі і при прогнозуванні циклів навантаження.</p> <p>3. Продовження експлуатації енергоблоків АЕС виконується за результатами їхньої переоцінки безпеки, яка виконується в обсягах та у відповідності до розроблених, з урахуванням вимог МАГАТЕ, нормативними документами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Загальні вимоги до продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний строк за результатами здійснення періодичної переоцінки безпеки» (Держатомрегулювання, 2005 р.); - «Вимоги до структури і змісту звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблоків діючих АЕС» (Мінпаливенерго, 2007 р.). <p>Переоцінка безпеки виконується за результатами оцінки технічного стану систем та елементів енергоблока, яка в свою чергу проводиться відповідно до робочих програм, розроблених на підставі узгоджених з Держатомрегулювання типових програм з оцінки технічного стану та перепризначення строку експлуатації відповідних елементів енергоблока у понадпроектний строк.</p>
12.	<p><u>Федоринчik Сергій Михайлович</u> (м.Київ) <i>Надійшло письмово під час громадських слухань</i></p> <p>ДІЯРУ має дотримуватись ст. 19 Конституції України – всі державні службовці мають діяти лише в спосіб передбачений законодавством. Оскільки в базовому Законі про використання ядерної енергії поняття «продовження експлуатації реактора» не передбачено, то діяльність ДІЯРУ на підтримку продовження є «ОТССБЯТСНОЮ»⁽¹⁾. В ст. 42 базового Закону передбачається наявність «плану заходів» щодо закриття ядерної установки перед початком будівництва. Стосовно реакторів побудованих та введених в експлуатацію до прийняття базового Закону, ДІЯРУ стверджував, що це не є обов'язковим, бо закон</p>

	<p>зворотної сили не має. Це знову є «отсеб'яченою», бо тлумаченням законодавства має право займатися лише Конституційний суд. Це не є нормальним юридичним буквоїдством, бо план заходів, а правильніше, проект закриття з кошторисами, специфікаціями, кресленнями та клятвою Гіпа має бути розроблений в будь-якому разі, щоб у випадку непередбачених подій його можна було одразу здійснювати, а не тягнути з розробкою, коли ситуація може не давати часу «продовження» та його санкціонування ДІЯРУ без проекту закриття виглядають як спритна втеча від важких питань, що неминуче встануть при розробці проекту закриття і відкладання на час «після дощика в четвер»⁽²⁾.</p> <p>Крім того, перш, ніж прийняти рішення про продовження, відповідно до вимог базового Закону, має бути співставлень вигода від продовження експлуатації та додаткові витрати на поводження з радіоактивними відходами, які за цей час будуть напрацьовані.</p> <p>ДІЯРУ постійно уникає питань економічної доцільності і не вимагає відповідей на них ні від Енергоатома, ні від Мінпалив-Енерго, ні від міністерства (агенції) з надзвичайних ситуацій, зокрема погодження тимчасових сховищ РАВ без економічного дострокового аналізу без відповідальних перекладанням головних витрат на наступні поховання⁽³⁾.</p>
	<p>Надано роз'яснення.</p> <p>(1). В статті 6 Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення», зазначається: «Рішення щодо продовження терміну експлуатації існуючих ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення, приймається органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки на підставі висновку державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки або об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами.»</p> <p>Таким чином, заходи з продовження експлуатації енергоблоку № 1 ЮУАЕС здійснюються фахівцями Держатомрегулювання України як державними службовцями лише в спосіб передбачений законодавством.</p> <p>(2). В статті 42 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.1995 року № 39/95 зазначається: «Орган державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки видає ліцензії на будівництво ядерних установок і сховищ для захоронення радіоактивних відходів лише за наявності плану заходів щодо зняття їх з експлуатації, визначення обсягу радіоактивних відходів і поводження з ними, позитивних висновків державної експертизи ядерної та радіаційної безпеки, актів інспекційного обстеження та документів про перевірку обґрунтування безпеки в рамках відповідної дозвільної процедури».</p> <p>В той же час, зазначені вимоги набули чинності у 1995 році, тобто тоді, коли енергоблок № 1 ЮУАЕС активно експлуатувався вже більше 10 років.</p> <p>Згідно статті 58 Конституції України «Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи».</p> <p>(3). Заходи з продовження експлуатації енергоблоку № 1 ЮУАЕС здійснюються фахівцями Держатомрегулювання України як державними службовцями лише в спосіб передбачений законодавством, а саме: «установлення пріоритету безпеки над будь-якими економічними і виробничими цілями».</p>
13.	<p>Питання до Броннікова В. К. від В. Сандул <i>Надійшло письмово піч час громадських слухань</i></p> <p>1. Як вдається суміщати обов'язки голови ядерного товариства та голови</p>

	<p>громадської організації по захисту населення Запорізької області?</p> <p>2. Розширення ЗАЕС на 7-8 блок, Ваше відношення?</p>
	<p>Не враховано. Питання не відноситься до тематики громадських слухань.</p>
14.	<p><u>Папір Олександр Євгенович</u> (м. Миколаїв) <i>Надійшло електронною поштою 18.11.2013</i></p>
	<p>Заява Як мешканець міста Миколаїв висловлюю свою рішучу незгоду з продовженням експлуатації першого енергоблоку Південно-Української АЕС понад термін, визначений його проектним ресурсом, який на разі збіг. Кількість аварійних відключень енергоблоку з моменту збігання строку його експлуатації не дає впевненості в безпеці його експлуатації ще 10 років. Я не бажаю аби здоров'я та життя мої та моїх рідних і близьких піддавалося невинуватому ризику, а Миколаївська область - ризику отримати другі Чорнобиль та Прип'ять. Тому прошу Державну інспекцію ядерного регулювання України відмовити експлуатуючій організації ДП НАЕК "Енергоатом" в поновленні ліцензії на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу "експлуатація ядерних установок Південно-Українська АЕС" в частині експлуатації першого енергоблоку. У разі виникнення техногенної катастрофи внаслідок експлуатації блоку понадпроектний термін його роботи, ви будете її співучасниками та нести за неї персональну відповідальність.</p>
	<p>Враховано частково, надано роз'яснення. Роботи з підготовки енергоблоку №1 Южно-Української АЕС до експлуатації у понадпроектний термін виконувались відповідно до: – «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 року № 145-р; – «Комплексної програми робіт щодо продовження строку експлуатації діючих енергоблоків атомних електростанцій», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 р.; – «Державної програми розвитку внутрішнього виробництва», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011 р. № 1130. Експлуатуюча організація згідно статті 33 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» несе відповідальність за ядерну шкоду.</p>
15.	<p><u>Кладов Влад. Ст.</u> (м. Южноукраїнськ) <i>Надійшло письмово під час громадських слухань</i></p>
	<p>Как изменилась кристаллическая решётка металла: 1. Корпуса реактора 2. Крепёжных болтов 3. Арматуры шахты реактора?</p>
	<p>Надано роз'яснення. Радіаційне опромінення корпусу реактора здійснює вплив на структуру і властивості металу. При опроміненні швидкі нейтрони глибоко проникають в кристалічну решітку металу, відбувається іонізація атомів і утворюється велике число кристалічних змін. Радіаційне опромінення робить вплив на атомно-кристалічну будову металу, внаслідок чого міняються фізико-механічні властивості металу. Зміна механічних властивостей є одним з об'єктів контролю, який виконується по зразках-свідках з метою встановлення поточних і прогнозних значень механічних властивостей для забезпечення безпечної експлуатації корпусу реактора в надпроектний період. Усі кріпильні болти ГРП були повністю замінені на нові. Шахти реактора не мають арматури.</p>

16.	<p>Бронніков В.К. <i>(витяг зі стенограми громадських слухань)</i></p> <p>Сейчас блок №1 Южно-Украинской АЭС приведен в состояние гораздо более безопасное, чем он вводился в эксплуатацию 30 лет назад. Когда 30 лет назад принимали решение, что срок эксплуатации именно эти 30 лет, то надо понимать, исходили из того, что знаний и опыта по работе таких сложных установок, как атомный блок, не было. Мы видим, что, если переходит к ресурсу, то ресурс основного оборудования не использован еще и на 50 лет. .... Поэтому я так считаю, что в решение о принятии продлении сроков эксплуатации, а точнее, о выдаче лицензии на следующий 10-летний срок эксплуатации должно быть сказано, что, в принципе, та квалификация, которая есть, позволяет считать, что ресурс основного оборудования не менее еще на 30 лет.</p> <p>Враховано частково.</p> <p>Відповідно до п.6.4.5 «Загальних положень безпеки атомних станцій» експлуатуюча організація періодично (кожні 10 років після початку експлуатації) або на вимогу Держатомрегулювання, здійснює переоцінку безпеки енергоблока. Відповідно до «Загальних вимог до продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний строк за результатами здійснення періодичної переоцінки безпеки» понадпроектний строк експлуатації енергоблока АЕС це обґрунтована в звіті з переоцінки безпеки календарна тривалість експлуатації енергоблока АЕС після закінчення призначеного строку експлуатації.</p> <p>Рішення щодо експлуатації енергоблоку № 1 Южно-Української АЕС в понадпроектний строк та переоформлення ліцензії серії ЕО № 000064 на право здійснення діяльності експлуатуючої організації ДП НАЕК «Енергоатом» на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерних установок Южно-Української АЕС» буде прийматися Держатомрегулювання України у відповідності до вимог вищезазначених нормативно-правових актів.</p>
17.	<p>Усатенко В.І. <i>(витяг зі стенограми громадських слухань)</i></p> <p>Ми зрозуміли, наскільки користь від експлуатації цієї станції перевищила шкоду, яку вона завдала? Цього критерію не було використано якраз ні ДІЯРУ, ні атомною станцією, ні експертами для визначення можливості якраз експлуатації блока в майбутньому. І в четвертій статті (<i>Закону «Про використання ядерної енергії»</i>) прямо зазначається, що не дозволяється жодної діяльності, яка, користь від якої не перевищує шкоду, яку вона завдає. Таким чином, цей критерій треба обов'язково застосувати зараз.</p> <p>Надано роз'яснення.</p> <p>З урахуванням того, що ціна на електроенергію ТЕС на цей час перевищує ціну АЕС на 41,69 коп./кВт.год (63,89 – 22,20 коп./кВт.год) у разі виведення з експлуатації одного енергоблоку 1000 МВт АЕС і заміщення його еквівалентною потужністю ТЕС додаткові витрати енергосистеми, а отже і споживачів України, внаслідок такого заміщення складуть:</p> $6\,036 \text{ млрд.кВт.год} * 41,69 \text{ коп./кВт.год} = 2,516 \text{ млрд.грн.},$ <p>де 6 036 млрд.кВт.год – середній відпуск електроенергії одного блоку 1000 МВт АЕС за рік.</p> <p>Таким чином, інвестиції у продовження терміну експлуатації ядерного блока окупаються за 1 рік.</p> <p>Також у 2005 році був розроблений та погоджений з Мінпаливенерго України документ «Предварительный технико-экономический расчет расходов на продление срока эксплуатации энергоблоков АЭС Украины», відповідно до якого, для всіх сценаріїв розвитку ядерно-енергетичного комплексу підтверджена економічна ефективність продовження експлуатації діючих АЕС за наступними попередньо обґрунтованим критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бюджетний дохід;

	<ul style="list-style-type: none"> - питомі витрати на виробництво електроенергії; - чистий прибуток підприємства; - рентабельність виробництва з урахуванням зняття з експлуатації; - чистий інвестиційний дохід. <p>При цьому, як показав фактор переоцінки безпеки (Детерміністичний аналіз) Звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблока №1 ВП ЮУАЕС, перевірка відповідності радіаційного захисту персоналу і населення встановленим лімітам доз в усіх режимах нормальної експлуатації, порушень нормальної експлуатації і аварійних режимах, перевірка кількісних розрахунків викидів радіоактивних речовин у навколишнє середовище внаслідок проектних і деяких позапроектних аварій відповідає встановленим лімітам.</p>
18.	<p><u>Сонько Сергій Петрович</u> (витяг зі стенограми громадських слухань)</p> <p>Ось вітає у повітрі думка про те, що треба, з одного боку, продовжити експлуатацію, з другого - треба її призупинити. Мені здається, ця проблема може вирішитись конструктивно, якщо силами усіх присутніх тут, а особливо представників, ну, провідних керівних організацій, за підтримки громади, я сподіваюсь, буде прийнято рішення про проведення незалежної екологічної експертизи.</p> <p>Надано роз'яснення.</p> <p>Відповідно до Статті 41 ЗУ «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», громадська експертиза безпеки ядерної установки чи об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, здійснюється з ініціативи об'єднань громадян, а також місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за рахунок їх коштів або на громадських засадах організацією чи експертами згідно з законодавством.</p> <p>Громадська експертиза здійснюється незалежно від державної експертизи.</p> <p>Висновки громадської експертизи є рекомендаційними і подаються в органи, які здійснюють державну експертизу, а також замовнику проекту.</p> <p>Про прийняття зазначеного рішення Держатомрегулюванню України невідомо. Відповідних висновків громадської експертизи не надходило.</p>
19.	<p><u>Урбанський Ю.</u> (витяг зі стенограми громадських слухань)</p> <p>Скажіть, будь ласка, якщо ви продовжите цей блок на 10 років, то коли він окупить ці інвестиції у продовження із врахуванням всіх необхідних заходів, які треба зробити, включаючи поводження з відпрацьованим паливом, накопичення на реальне зняття з експлуатації, а не на той фіктивний фонд, на який зараз набираються і на відшкодування кредитів, коли це буде відшкодовано?</p> <p>Надано відповідь.</p> <p>З урахуванням того, що ціна на електроенергію ТЕС на цей час перевищує ціну АЕС на 41,69 коп./кВт.год (63,89 – 22,20 коп./кВт.год) у разі виведення з експлуатації одного енергоблоку 1000 МВт АЕС і заміщення його еквівалентною потужністю ТЕС додаткові витрати енергосистеми, а отже і споживачів України, внаслідок такого заміщення складуть:</p> <p>$6\ 036\ \text{млрд.кВт.год} * 41,69\ \text{коп./кВт.год} = 2,516\ \text{млрд.грн.},$ де 6 036 млрд.кВт.год – середній відпуск електроенергії одного блоку 1000 МВт АЕС за рік.</p> <p>Таким чином, інвестиції у продовження терміну експлуатації ядерного блока окупаються за 1 рік.</p> <p>При цьому, витрати на вивезення відпрацьованого палива, поводження з РАВ, зняття з експлуатації ядерних енергоблоків включені у діючий тариф АЕС (22,2 коп./кВт.год).</p>